

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนพระราช
รัฐ ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ
2. โครงการโรงเรียนพระราชรัฐ
 - 2.1 ความเป็นมาของโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ
 - 2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ
 - 2.4 เป้าหมายของโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ
 - 2.5 เป้าหมายเชิงคุณภาพ
 - 2.6 แผนการดำเนินงานระยะแรก
 - 2.7 ภารกิจ
3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เกี่ยวข้องกับการ
ปฏิรูปการศึกษา
 4. การบริหารงานโรงเรียน
 5. ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครที่เข้าร่วมโครงการ
โรงเรียนพระราชรัฐ ในปีการศึกษา 2559
 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนพระราชรัฏฐ

โครงการโรงเรียนพระราชรัฏฐได้มีวัตถุประสงค์หลักที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งทางโรงเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชรัฏฐต้องได้มีการเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนคุณธรรม การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยใช้ค่านิยมหลัก 12 ประการ และการยกผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในวิชาหลักได้ดียิ่งขึ้น โดยการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษา (STEM) (คู่มือโรงเรียนพระราชรัฏฐ, 2559, หน้า 25) หลักในการจัดการกิจกรรมดังกล่าว มีดังนี้

1. การพัฒนาคุณธรรม (โรงเรียนคุณธรรม)

เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แพร่หลายอย่างรวดเร็วทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลัก ศีลธรรม จริยธรรมที่ดิงตามหลักธรรมของพุทธศาสนา กลับขึ้นชมวัฒนธรรมตะวันตก ที่เน้นการบริโภควัตถุต่างๆ จนเกิดความสับสนระบบสังคมที่เคยดิงตามของไทยได้รับผลกระทบอย่างลึกเลียงไม่ได้อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่า พัฒนาสังคมในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะมีการพัฒนาทางด้านจิตใจน้อยจึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรมจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ยังส่งผลไปยังปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อาทิ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาหย่าร้าง ปัญหานักเรียนตีกัน ปัญหาการรักร่วมเพศ การหลงมัวเมาในอบายมุข การปล่อยตัวปล่อยใจ และขาดระเบียบวินัย ไร้ทิศทางของชีวิต ฟุ่มเฟือยและอื่นๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็น ผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย (คู่มือการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม, หน้า 27)

กิจกรรมพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (คู่มือการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม, หน้า 30) ประกอบด้วยกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมแบ่งองค์ประกอบของกิจกรรมได้ 6 เรื่อง ดังนี้

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างแกนนำ

เป็นการประชุมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้บริหาร ครู เขตพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม หลังจากทีโรงเรียนตัดสินใจสมัครใจเข้าสู่การพัฒนาโรงเรียน

คุณธรรม โดยจัดอบรมให้กลุ่มครูแกนนำ และกลุ่มนักเรียนแกนนำ เพื่อให้เป็นกลุ่ม
ปฏิบัติงานริเริ่มร่วมกับผู้บริหาร

2. การจัดทำแผนงานคุณธรรมและโครงการคุณธรรม

เป็นการจัดทำรายละเอียดของคุณธรรมอัตลักษณ์และโครงการ
คุณธรรมซึ่งจะดำเนินงานโดยโรงเรียนเองทุกขั้นตอน และต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร
โรงเรียนเป็นตัวผลักดัน โดยมีครูแกนนำและนักเรียนแกนนำเป็นผู้ช่วยขับเคลื่อนเป็นหลักใน
โรงเรียน และทุกคนต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม รวมทั้งพัฒนา
สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม

3. การนิเทศติดตามผล

เป็นการจัดทีมให้มีการนิเทศติดตามการทำงาน เพื่อให้คำแนะนำ
คำปรึกษา และเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงานคุณธรรมให้มีความต่อเนื่อง อาจจัดเป็นการ
นิเทศภายในหรือการนิเทศจากบุคคลภายนอก ก็ได้

4. การรายงานความก้าวหน้า

เป็นการจัดประชุมนำเสนอรายงานความก้าวหน้าในการ
ปฏิบัติงาน ครบ 6 เดือน และครบปี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มโรงเรียนพัฒนา
คุณธรรมในภูมิภาคใกล้เคียง และการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลทั้งด้านสิ่งพิมพ์ และสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานคุณธรรมร่วมกัน

5. การประเมินผล

เป็นการประเมินหาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนที่เพิ่มขึ้น
และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดน้อยลง ตามที่โรงเรียนกำหนดเป้าหมายไว้ในแผน และ
วิเคราะห์หาปัจจัยของความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

6. การบริหารจัดการ

เป็นงานอำนวยการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียน
คุณธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งผลสำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่
กำหนดไว้ตัวชี้วัดการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

1. มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน

1.1 ครู นักเรียนและบุคลากรทราบแผนการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมของโรงเรียน

1.2 มีภาพความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียนผู้บริหาร
กรรมการสถานศึกษา และ ผู้ปกครอง

1.3 ครูและนักเรียนมีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทาย

โต้ตอบอย่างมีสัมมาคารวะ

1.4 สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น น่าเรียน

2. มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่

ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

2.1 ครู นักเรียน ผู้บริหาร แบ่งงานรับผิดชอบพัฒนา

โรงเรียนคุณธรรม

2.2 มีโครงการคุณธรรม/กิจกรรมคุณธรรมที่แต่ละคนมี

ส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ

3. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

3.1 ครู นักเรียน ผู้บริหาร มีวินัยในการปฏิบัติตามหน้าที่

รับผิดชอบ

3.2 ครู นักเรียน ผู้บริหาร มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่

กำหนดไว้ในคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน

4. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลง

5. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากร นักเรียน

ผู้ปกครอง ชุมชน

การพัฒนาคุณธรรมในตัวผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนต้องใส่ใจ และพัฒนาเป็นลำดับแรก โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชวังจึงต้องมีการวางแผนพัฒนาคุณธรรมให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านคุณธรรมตาม วัตถุประสงค์

2. การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งเทคโนโลยี หลายสิ่งหลายอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปให้ทันโลก ทันสมัย แต่ไม่ว่าอะไรจะเปลี่ยนแปลงก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ทาง โรงเรียนต้องปลูกฝัง และสร้างให้แก่ผู้เรียนไม่ว่าจะยุคไหนสมัยไหน นั่นก็คือ คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชวัง จะต้องมีการ จัดการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้บรรลุและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนด

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ คือ

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

เพื่อปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นั้น ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริงตามบริบทของโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23, 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง มีทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้น ให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณา พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้าน พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมีมาตรฐาน การศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย ซึ่งทั้งหมดนี้ ได้ยึดหลักการตามหลักค่านิยม 12 ประการ โดยมี เนื้อหา หลักการและวิธีการประเมิน

ดังนี้ (จดหมายข่าวรัฐบาลเพื่อประชาชน, 1 เมษายน 2559)

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ประกาศนโยบายค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังให้แก่เยาวชนและคนไทย ดังนี้

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแม่และแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุขที่ถูกต้อง

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

10. รู้จักดำรงตนให้อยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตาม

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี

11. มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจ

ใฝ่ต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่า

ผลประโยชน์ของตนเองการน่านโยบายค่านิยมหลัก 12 ประการสู่การปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำนโยบายค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดแนวปฏิบัติในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาผนวกค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการ

เรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีการประกวดเล่าเรื่องอ่านทำนองเสนาะ ท่องบทอาขยาน คัดลายมือ แต่งเพลง กาพย์ กลอน ฯลฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีกิจกรรมการเรียนรู้ตามแหล่งประวัติศาสตร์ ทำโครงการ/โครงการตามแนว

พระราชดำริ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการประกวดวาดภาพ ร้องเพลงเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทย เป็นต้น

2. ให้สถานศึกษาปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ให้มีการพัฒนาและประเมินอย่างเข้มข้นในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ข้อ 1) ความกตัญญู (ข้อ 3) และการมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย (ข้อ 8)
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านชื่อเสียงเสียสละ อุตุน (ข้อ 2) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน (ข้อ 4) และมีความเข้มแข็งทั้งกายใจ (ข้อ 11)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย (ข้อ 5) เข้าใจเรียนรู้ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง (ข้อ 7) และปฏิบัติตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ข้อ 9)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ (ข้อ 6) ดำรงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อ 10) และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม (ข้อ 12)

3. ให้สถานศึกษากำหนดวิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพผู้เรียน เช่น

- ระดับประถมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านบทเพลง นิทาน เหตุการณ์ หรือการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อาทิ สถานที่จริงทางประวัติศาสตร์ หน่วยงานตามโครงการพระราชดำริ พิพิธภัณฑฯ
- ระดับมัธยมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านการศึกษาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ชีวประวัติ บุคคลสำคัญ บุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือเหตุการณ์สำคัญในอดีตและปัจจุบัน เพื่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในเชิงสร้างสรรค์

4. ให้ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

5. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตาม นิเทศ และประเมินผลสถานศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดประสิทธิผลที่ชัดเจน

ความเจริญทางด้านวัตถุปัจจุบัน ทำให้สังคมมีค่านิยม ให้ความสำคัญ และแสวงหาเงินทองอำนาจ มากกว่าให้ความสำคัญด้านจิตใจ สังคมจึงกลับเสื่อมโทรมลง ปัญหามากมายการปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงควร เกิดขึ้นในสังคม ด้วยเหตุนี้จึงมีการกล่าวถึงคำว่า "จิตสาธารณะ" มากขึ้นเพื่อประโยชน์ ที่จะเป็นแนวคิดต่อตนเอง อันจะสร้างประโยชน์ ก่อให้เกิดการพัฒนาแก่สังคม

“คน” นับเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดของหน่วยงาน “คน” เป็นทรัพยากรที่มีชีวิต จิตใจ มีความแตกต่างระหว่างบุคคล มีจุดเด่น จุดด้อยที่ แตกต่างกัน ซึ่งสามารถพัฒนาและหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ หากได้รับโอกาส และการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน สามารถนำเอาจุดเด่น หรือศักยภาพของคนแต่ละคนมาช่วยกันพัฒนาหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพที่ยั่งยืนตลอดไป

การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็น การสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากภายใน "จิตสาธารณะ" เป็นสิ่งหนึ่งที่มี ความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ มีความร่วมมือในการ ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อ เป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ มีแนวทางการจัด กิจกรรมที่หลากหลายวิธีการ ซึ่งสามารถจัดได้ตามความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ในที่นี้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการค่านิยมหลัก 12 ประการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือ กิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตาม กลุ่มเป้าหมายหรือนักเรียนทุกคน

ตาราง 1 แนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการในระดับ
สถานศึกษา

ค่านิยม 12 ประการ	แนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษา	หมายเหตุ
1. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	1. เปิดเพลงปลุกฝังการรักชาติ เพลงพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ก่อนเข้าแถวตอนเช้าทุกวัน หรือเสียงตามสาย ช่วงพักเที่ยง 2. กิจกรรมหน้าเสาธง 3. จัดกิจกรรมวันสำคัญของชาติ การเข้าร่วม กิจกรรมที่สร้างความสามัคคีในโรงเรียน ชุมชนสังคม 4. การเข้าร่วมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา 5. การเข้าค่ายคุณธรรม 6. จัดกิจกรรมฟังธรรมะจากพระอาจารย์ 7. กิจกรรมสวดมนต์สุดสัปดาห์ 8. การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือ 9. การสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย พร้อมทำสมาธิ ก่อนเข้าเรียน 10. เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 11. การเขียนเรียงความเกี่ยวกับสถาบัน พระมหากษัตริย์ 12. การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การ ปฏิบัติ	สอดคล้องกับกิจกรรม ตามแนวทาง -โรงเรียนดีศรีตำบล -โรงเรียนดีศรีตำบล -โรงเรียนสุจริต กิจกรรมเทิดทูนสถาบัน ชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์

ตาราง 1 (ต่อ)

ค่านิยม 12 ประการ	แนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษา	หมายเหตุ
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	1. การกล่าวคำปฏิญาณตนหน้าเสาธง 2. การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ตามหลักสูตร 3. จัดกิจกรรมส่งเสริมการนำหลักธรรมมาบูรณา การกับชีวิตประจำวัน เน้นความซื่อสัตย์ อดทน ความเสียสละ ผ่านประเพณีกิจกรรมทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง ผู้อื่น 4. กิจกรรมจิตอาสา 5. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน “หนังสืออ่านเพิ่มเติม” 6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ เช่น เพลง นิทานคุณธรรม สถานการณ์ วิดีทัศน์ ฯลฯ 7. การยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลที่ทำความดี	สอดคล้องกับ -กิจกรรมโรงเรียนวิถี พุทธ -กิจกรรมการเรียนการ สอนปกติตามหลักสูตร
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบา อาจารย์	1. การจัดกิจกรรมวันสำคัญที่แสดงถึงความกตัญญู ต่อบุคคล เช่น วันไหว้ครู วันแม่ วันพ่อ วันครอบครัว 2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติและ ทำกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมความกตัญญูในวิถีชีวิต เช่น 2.1 การสอนให้นักเรียนยกน้ำดื่มให้พ่อแม่ ครู อาจารย์ แยกผู้ใหญ่ 2.2 มีน้ำใจช่วยเหลือของ สิ่งของ สัมภาระ 2.3 การช่วยทำงานบ้านตามกำลังของนักเรียน 2.4 การชื่นชมให้กำลังใจนักเรียน 2.5 การแสดงความรู้สึก การแสดงความคิดเห็น 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากนิทาน เพลง สื่อ สถานการณ์การเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อปลูกฝัง ค่านิยมความกตัญญู	สอดคล้องกับ -กิจกรรมวันสำคัญ -การจัดการเรียนการ สอนในหลักสูตร -การบูรณาการในวิถี ชีวิต

ตาราง 1 (ต่อ)

ค่านิยม 12 ประการ	แนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษา	หมายเหตุ
	4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความกตัญญู 5. การสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี นักเรียนที่ดี คนดีของสังคม	
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นเพียรศึกษา เล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในและนอกห้องเรียน โดย เน้นกิจกรรมการรักการอ่านกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต 1. การมอบหมายงาน/หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 2. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 3. การศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในและนอก ห้องเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย 4. การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัย เช่น หนังสือ สื่อ สิ่งตีพิมพ์ เอกสาร วีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต 5. การสรุป นำเสนอวิเคราะห์สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ 6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อน	สอดคล้องกับกิจกรรม -รักการอ่าน -ห้องสมุดมีชีวิต -กิจกรรมการเรียนการ สอนปกติ
5. รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทย	1. กำหนดให้ครูนักเรียนแต่งกายชุดนิยามไทยสัปดาห์ ละ 1 วัน 2. การฝึกมารยาทไทยแก่นักเรียน เช่น การ รับประทานอาหาร การแสดงความเคารพบุคคล ต่างๆ การมีสัมมาคารวะ 3. จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม ห้องถิ่น และของชาติไทย เน้นการมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรม เช่น วันเข้าพรรษา วันลอยกระทง 4. จัดกิจกรรมวันภาษาไทย ที่ปลูกฝังการใช้ ภาษาไทยที่ถูกต้อง การใช้เลขไทยที่ถูกต้อง	สอดคล้องกับ -กิจกรรมในวิถีชีวิต -กิจกรรมการเรียนการ สอนปกติ และรายวิชา ประวัติศาสตร์ และ หน้าที่พลเมือง -กิจกรรมวันสำคัญ

ตาราง 1 (ต่อ)

ค่านิยม 12 ประการ	แนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษา	หมายเหตุ
	5. การเชิญภูมิปัญญาในท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน 6. มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย เช่น การนำความรู้ไปใช้และขยายผลแก่คนอื่น	
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์	1. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน เน้นการนำหลักธรรมบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนให้เป็นวิถีชีวิต 2. จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี 3. กิจกรรม “ของหายได้คืน) 4. การน้อมนำหลักสามห่วงสองเงื่อนไขสู่การจัดการเรียนรู้ 5. การจัดค่ายคุณธรรม 6. กิจกรรมบันทึกความดี 7. การกล่าวคำปฏิญาณตน 8. การปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน 9. การอบรมบ่มเพาะนิสัยที่ดีแก่นักเรียนหน้าเสาธงในและนอกห้องเรียน ผ่านเพลง นิทานคุณธรรม สื่อต่างๆ 10. การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	สอดคล้องกับกิจกรรม -กิจกรรมการเรียนการสอนปกติ -กิจกรรมตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย	1. จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย -การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น -การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตน	สอดคล้องกับ -กิจกรรมในวิถีชีวิต -กิจกรรมการเรียนการสอนปกติ และรายวิชาประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง

ตาราง 1 (ต่อ)

ค่านิยม 12 ประการ	แนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษา	หมายเหตุ
	2. จัดกิจกรรมค่ายบูรณาการ เน้นการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่การทำงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน 3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง ตามจุดเน้น 5 ข้อ ได้แก่ ความเป็นไทย รักชาติยึดมั่น ศาสนา เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พลเมืองดีใน ระบอบประชาธิปไตย ความปรองดองสมานฉันท์ และมีวินัยในตนเองให้ครอบคลุมและเน้นการฝึกปฏิบัติ	-กิจกรรมวันสำคัญ
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพ ผู้ใหญ่	1. จัดกิจกรรมเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ 2. กิจกรรมยิ้มไหว้ ทักทาย น้องไหว้พี่ พี่รับไหว้น้อง 3. จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีอย่างต่อเนื่องเพื่อ บ่มเพาะระเบียบวินัย 4. กิจกรรมบูรณาการความมีวินัย ผ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพลงคุณธรรม นิทานคุณธรรมเพื่อ ปลุกฝังจิตสำนึก	สอดคล้องกับ -การปฏิบัติตาม ข้อตกลงของครอบครัว -กิจกรรมการเรียนการสอนปกติ
9. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ปฏิบัติตาม พระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	1. กิจกรรมฝึกสมาธิแก่นักเรียน 2. การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สู่การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้) 3. การจัดค่ายคุณธรรม 4. การมอบหมายงานให้นักเรียนรับผิดชอบและทำงานด้วยความตั้งใจ ใส่ใจ และมีการปรับปรุงพัฒนางาน 5. การอบรมนักเรียน หรือนำเข้าสู่ทเรียนก่อนจัด กระบวนการเรียนรู้ทุกวัน	สอดคล้องกับ -กิจกรรมตามแนวทาง โรงเรียนวิถีพุทธ -การบูรณาการทักษะ การคิดสู่การจัดการ เรียนรู้ -วิถีพอเพียงสู่การ ปฏิบัติ

ตาราง 1 (ต่อ)

ค่านิยม 12 ประการ	แนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษา	หมายเหตุ
10. รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีมุม ป้ายนิเทศ แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. โรงเรียนมีการน้อมนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขสู่การปฏิบัติทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านบริหารจัดการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลที่เกิดกับโรงเรียน นักเรียน 3. ฝึกให้นักเรียนถอดบทเรียน โดยนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขจากการได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 4. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับบทบาท หน้าที่ มีความพอประมาณ มีความรู้ 5. จัดกิจกรรมรักการอ่าน 6. จัดกิจกรรมเสริมรายได้ระหว่างเรียน 7. จัดกิจกรรมอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม 	<p>สอดคล้องกับ</p> <ul style="list-style-type: none"> -การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา -การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด -การบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนปกติ
11. มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การน้อมนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขสู่การปฏิบัติทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลที่เกิดกับโรงเรียน นักเรียน 2. การถอดบทเรียนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 3. จัดกิจกรรมให้มีการออกกำลังกายอย่างเหมาะสม 4. จัดกิจกรรมรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจัดป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์ 	<p>สอดคล้องกับ</p> <ul style="list-style-type: none"> -การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียน -การพัฒนาให้นักเรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา -การบูรณาการทักษะการคิดกับการเรียนรู้ปกติ

ตาราง 1 (ต่อ)

คำนิยาม 12 ประการ	แนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดคำนิยามหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษา	หมายเหตุ
	5. การเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย เช่น เพลง นิทาน วีดิทัศน์ สถานการณ์ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานความถูกต้อง	
12. คำนี้ถึง ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ของ ตนเอง	<p>การจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้นักเรียนทำความดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ 2. การร่วมกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ศาสนสถาน 3. การปลูกต้นไม้ลดภาวะโลกร้อน 4. กิจกรรมค่าย อาสาสมัคร 5. จัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านโครงการคุณธรรมสำนึกดี 6. จัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียน 7. กิจกรรมเด็กดีวิถีพุทธ 8. ธนาคารความดี 9. ร่วมกิจกรรมทางด้านศาสนาอย่างต่อเนื่อง 10. กิจกรรมรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รณรงค์ป้องกันไข้เลือดออก ด้านยาเสพติด การเลือกตั้ง ฯลฯ 11. กิจกรรมเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน 12. กิจกรรมอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม 13. กิจกรรม 5 ส. 14. Big Cleaning Day 15. การจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย เช่น เพลง นิทาน เกม วีดิทัศน์ หนังสือ อินเทอร์เน็ต การลงมือปฏิบัติจริง สถานการณ์ ฯลฯ 16. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 	<p>สอดคล้องกับ</p> <ul style="list-style-type: none"> -กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในหลักสูตร -กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมในสถานศึกษา

ที่มา : แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในวิชาหลัก

โครงการโรงเรียนพระราชวัง มีจุดเน้นที่สำคัญอีกอย่างก็คือการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในวิชาหลัก เพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาหลักนั้น ทางโครงการโรงเรียนพระราชวังได้มีการจัดอบรมการเรียนรู้แบบ STEM Education เพราะหลักการเรียนรู้แบบ STEM นั้นจะสามารถพัฒนาความคิด ความสามารถของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น (คู่มือโรงเรียนพระราชวัง, 2559, หน้า 28) การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ (Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM)) หรือการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนว STEM ได้รับการส่งเสริมและผลักดันในสหรัฐอเมริกาเพื่อแก้ปัญหานักเรียนขาดความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์การเรียนต่อและการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์มีจำนวนที่น้อยลงและเพื่อมุ่งเตรียมกำลังคนที่มีศักยภาพที่เพียงพอต่อการแข่งขันในระดับโลกทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการผลักดันด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนว STEM นอกจากนี้จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนว STEM ยังมุ่งเน้นแทนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายของครูด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้มีการใช้การสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการใช้โครงงานเป็นฐานมากขึ้น บทความนี้ได้นำเสนอความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนว STEM เพื่อแสดงให้เห็นถึงต้นกำเนิดของแนวคิดในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนว STEM ตลอดจนความหมายของการจัดการเรียนรู้หลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ยุทธวิธีและตัวอย่างของการจัดการเรียนรู้ตามแนว STEM และบทบาทที่สำคัญของครูวิทยาศาสตร์ต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว STEM

การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนว STEM มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเตรียมกำลังคนให้พร้อมต่อการแข่งขันในระดับโลกสำหรับในศตวรรษที่ 21 ที่กำลังจะมาถึง การจัดการเรียนรู้ตามแนว STEM สามารถทำให้นักเรียนมีความสนใจในวิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนเลือกเรียนต่อและประกอบอาชีพในสายงานที่เกี่ยวข้องกับ STEM การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนว STEM นี้มีเป้าหมายในการใช้แทนที่การจัดการเรียนรู้แบบเดิมของครูคือการบรรยาย เช่น การเน้นการบรรยายกับ PowerPoint presentation การสาธิตของครู โดยมีการใช้โมเดล นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่ครูบรรยาย ครูถามคำถามและให้นักเรียนตอบ การมอบหมายให้นักเรียนไปสืบค้นหาคำศัพท์ นักเรียนปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมาย การให้ทำใบงานหรือตอบคำถามจากหนังสือ การทำแบบทดสอบเพื่อแสดงถึงความรอบรู้ เป็นต้น ยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ STEM เป็นฐานอาจเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่จำเป็นสำหรับครูหลายคนที่กำลังมองหาแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพิ่มแรงจูงใจในการเรียน และลดอัตราความไม่สนใจเรียนของนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการมุ่งสู่การประกอบอาชีพในอนาคต การบูรณาการ STEM อาจกระทำได้ในหลายลักษณะที่แตกต่างกัน วิธีการต่างๆ เหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลง 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ครูกำลังมองหา 2) การส่งเสริมนักเรียนและเตรียมนักเรียนสู่อาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ในอนาคต (คู่มือการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์, 2558 , หน้า 2)

ภายใต้ความร่วมมือระหว่างสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ จะสร้างศูนย์เรียนรู้นาร่อง 10 จังหวัด แต่ละจังหวัดจะมีจำนวน 3 โรงเรียน รวม 30 โรงเรียน ในปี พ.ศ. 2556 เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานและวัดผลให้เป็นรูปธรรม และหลังจากนั้นจึงจะได้ขยายไปสู่วงกว้างต่อไป จึงอาจกล่าวได้ว่า โครงการ “สะเต็มศึกษา” เป็นนวัตกรรมของการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อสร้างคนไทยรุ่นใหม่ให้มีทักษะในการสร้างนวัตกรรม ที่จะช่วยเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

STEM ย่อมาจาก Science, Technology, Engineering and Mathematics เป็นแนวทางการเรียนการสอนที่มีลักษณะของการบูรณาการการเรียนการสอนทั้งสี่สาขาเข้าด้วยกัน คือ วิทยาศาสตร์ (Science), เทคโนโลยี (Technology), วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้

ทุกแขนงมาใช้ในการแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในชีวิตประจำวัน โดยอาศัยการจัดการเรียนรู้ด้วยครูหลายสาขาร่วมมือกัน

- Science เป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาปรากฏการณ์ต่างๆ

ในธรรมชาติ โดยอาศัยกระบวนการสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry)

-Technology เป็นวิชาที่ว่าด้วยกระบวนการทำงานที่มีการประยุกต์ศาสตร์สาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาสิ่งต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือความจำเป็นของมนุษย์

-Engineering เป็นวิชาที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือสร้างสิ่งต่างๆ เพื่อมาอำนวยความสะดวกของมนุษย์ โดยอาศัยความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และกระบวนการทางเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ชิ้นงานนั้นๆ

-Mathematics เป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับการคำนวณ หรือวิชาที่เกี่ยวกับการคำนวณ เป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาและต่อยอดทางวิศวกรรมศาสตร์

การเรียนรู้แบบ STEM Education มีส่วนช่วยในการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนให้มีการคิดอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาคำตอบของปัญหาที่พบเจอได้ แล้วยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การทำงานแบบเป็นกลุ่ม การสามัคคีช่วยเหลือกันคิดวิเคราะห์ถึงปัญหาที่ได้รับ และจะช่วยกันแก้ไขได้อย่างไรทำให้การเรียนรู้แบบ STEM เป็นการเรียนรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างดี

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนพระราชวังสุรูปได้ตั้งนี้โรงเรียนพระราชวัง หมายถึง โรงเรียนที่ดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนพระราชวัง โดยมีเป้าหมายคือยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้เป็นไปตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชวังต้องมีการพัฒนาและปฏิบัติตามจุดเน้น (คู่มือโรงเรียนพระราชวัง, 2559, หน้า 25) จำแนกเป็น ดังนี้

การพัฒนาส่งเสริมด้านคุณธรรมของนักเรียน (โรงเรียนคุณธรรม) หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดจิตสำนึกที่ดีในด้านต่างๆ มีคุณธรรม จริยธรรม และฝึกฝนจนติดเป็นนิสัย

การพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนร่วมกันสร้างและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความประพฤติที่ดี ถูกต้องตามกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ทางวัฒนธรรม ทางสังคม ทางศาสนา โดยมีการ

กำกับติดตามประเมินผลของนักเรียนเป็นประจำ

การพัฒนาด้านกระบวนการเรียนการสอนในวิชาหลักหมายถึง การที่ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ร่วมกันวางแผนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ไปในทิศทางที่เหมาะสม และสนองต่อความต้องการของชุมชน

2. โครงการโรงเรียนพระราชรัฐ (คู่มือโรงเรียนพระราชรัฐ, 2559)

2.1 ความเป็นมาของโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ

โครงการโรงเรียนพระราชรัฐ เป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากนโยบายยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเป็นฐานรากความมั่นคงของประเทศ จึงได้ประสานพลังกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม โดยกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาของประเทศ มีหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ และจัดทำบันทึกข้อตกลงประสานพลังพระราชรัฐด้านการศึกษาและการพัฒนาผู้นำ ระหว่างภาครัฐ 3 หน่วยงาน คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและกระทรวงวิทยาศาสตร์ ทำงานร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเพื่อร่วมกันยกระดับการศึกษาของไทยให้เป็นแนวหน้าในการศึกษาระดับต่างๆ ในอนาคตต่อไป

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย ได้แก่

2.2.1 ภาครัฐ 3 หน่วยงาน

- 1) กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.2.2 ภาคเอกชน 19 หน่วยงาน

บริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน)	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยจำกัด (มหาชน)	บริษัท ไอพีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด
บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)	บริษัท อักษร เอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน)
บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด(มหาชน)	บริษัท เบอร์ลี ยูคเกอร์ จำกัด (มหาชน)
บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด	บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
บริษัท ซีอีดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)	บริษัท ทีชชิ่งทอยส์ จำกัด
บริษัท ซี ไอ แอล จำกัด (มหาชน)	บริษัท เอ.พี. ฮอนด้า จำกัด
สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย	ธนาคาร ออมสิน
บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	

2.2.3 ภาคประชาสังคม

- 1) คุณหญิงสุชาดา กีระนันทน์
- 2) ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา
- 3) ดร.วิหิต รัชชดาตะนนท์
- 4) ดร.วรภัทร์ ภูเจริญ

2.3 วัตถุประสงค์ในการโครงการประชารัฐ

จากนโยบายประชารัฐ คือการร่วมมือกันหลายฝ่ายมาช่วยทำงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าประสงค์ คณะทำงานได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะความเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา
- 2) เพื่อจัดทำและเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้
- 3) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบ ICT เพื่อการศึกษาและการบริหารจัดการสื่อ

4) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Active Learning, Critical Thinking) จัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอน และการจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นพัฒนาจิตสาธารณะ เพื่อการบริการชุมชนและสังคม

5) เพื่อยกระดับความสามารถด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาสู่ระดับนานาชาติ เมื่อมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันแล้ว ก็ได้มีการแบ่งการพัฒนางานออกไปตามหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ให้มีการพัฒนาหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น

2.4 เป้าหมายของโครงการโรงเรียนพระราชรั้ว

2.4.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชรั้ว เป็นโรงเรียนต้นแบบที่มาจากทุกตำบลในประเทศไทย ตำบลละ 1 โรงเรียน เพื่อให้เกิดการกระจายตัวในการพัฒนาทั่วทุกภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 7,424 โรงเรียน โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมร่วมกันคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเข้ารับการพัฒนาในระยะแรกจำนวน 3,342 โรงเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนรวม 766,237 คน และจำนวนครุรวม 36,859 คน แบ่งเป็น

1) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 3,104 โรงเรียน

จำนวนนักเรียน 691,841 คน

จำนวนครู 33,155 คน

2) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 193โรงเรียน

จำนวนนักเรียน 60,520 คน

จำนวนครู 3,002 คน

3) โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

จำนวนโรงเรียน 31 โรงเรียน

จำนวนนักเรียน 10,928 คน

จำนวนครู 577 คน

4) โรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

จำนวนโรงเรียน 14 โรงเรียน

จำนวนนักเรียน 2,948 คน

จำนวนครู 125 คน

เมื่อจำแนกตามจำนวนนักเรียน สามารถแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มที่ 1 มีนักเรียนไม่เกิน 200 คน	จำนวน 1,743	โรงเรียน
2) กลุ่มที่ 2 มีนักเรียนตั้งแต่ 201 – 400 คน	จำนวน 1,252	โรงเรียน
3) กลุ่มที่ 3 มีนักเรียนตั้งแต่ 401 คนขึ้นไป	จำนวน 347	โรงเรียน

2.5 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

การดำเนินโครงการโรงเรียนพระราชวัง มุ่งเน้นการผสานความร่วมมือของ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการศึกษาของ ประเทศที่ครอบคลุม 6 ประเด็น ได้แก่

- 1) หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- 2) การผลิตและพัฒนาครู
- 3) การผลิตพัฒนากำลังคนและงานวิจัย
- 4) การบริหารจัดการ
- 5) การประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 6) ICT เพื่อการศึกษา

ทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกระจายความร่วมมือออกสู่หน่วยงานต่างๆ ที่จัดการศึกษา เพื่อให้มีการกำหนดขอบเขตของการพัฒนา ว่าแต่ละหน่วยงานทางการศึกษา ต้องได้รับการสนับสนุนด้านใดเป็นการเร่งด่วน

ภาพประกอบ 2 เป้าหมายของโรงเรียนประชารัฐ (สพฐ,2559: หน้า 3)

2.6 แผนการดำเนินงานระยะแรก

การดำเนินงานของโครงการ ได้แบ่งคณะทำงานออกเป็น 5 กลุ่มย่อยโดยในแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยผู้มีความรู้ความสามารถทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อทำการขับเคลื่อนโครงการในส่วนต่างๆ ได้แก่

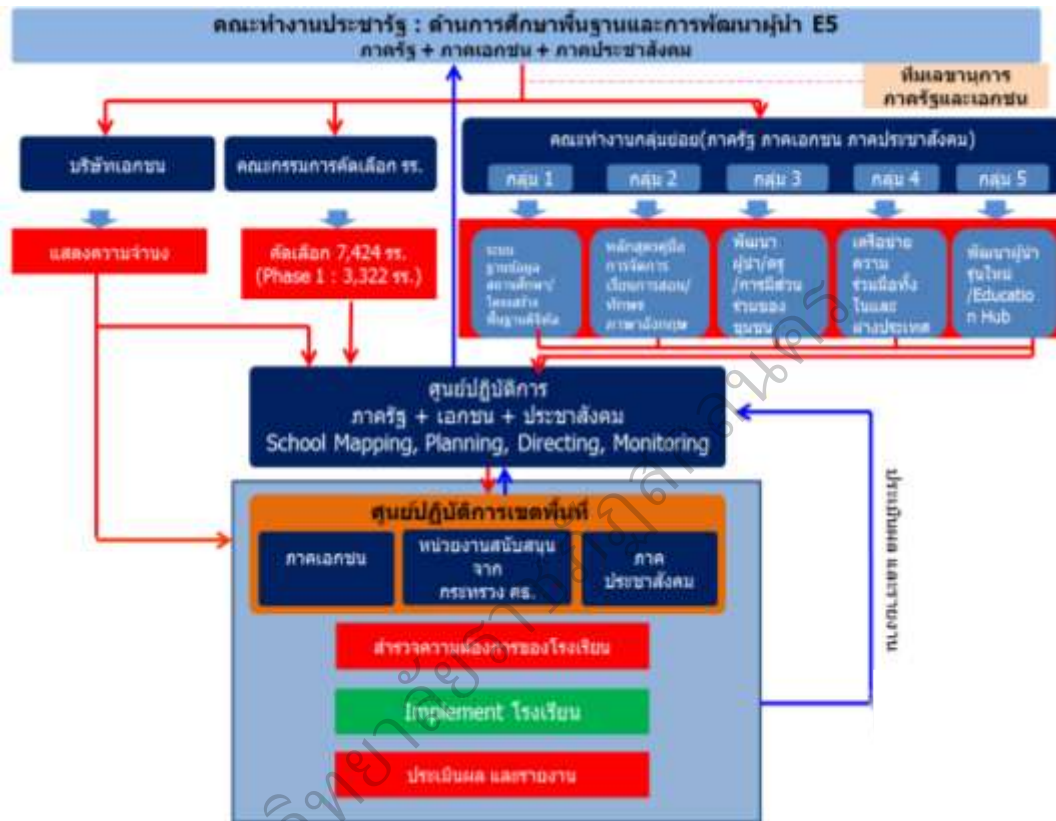
กลุ่มที่ 1 คณะทำงานพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับคุณภาพทางการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาและการเปิดเผยข้อมูลตามหลักธรรมาภิบาล

กลุ่มที่ 2 คณะทำงานพัฒนาหลักสูตร ต้นแบบกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จิตสาธารณะ และด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ

กลุ่มที่ 3 คณะทำงานด้านพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาครูและการมีส่วนร่วมของชุมชน

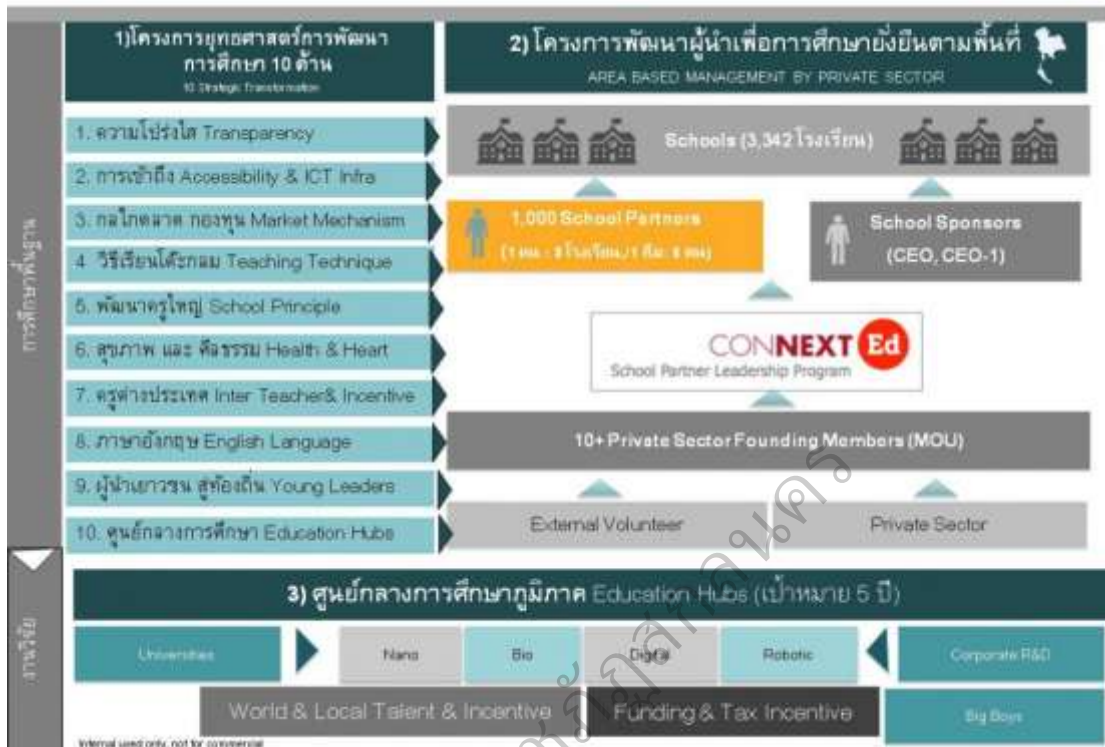
กลุ่มที่ 4 คณะทำงานด้านพัฒนาความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคคลธรรมดา นิติบุคคล / สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

กลุ่มที่ 5 คณะทำงานด้านพัฒนาความเป็นเลิศในด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัยเทคโนโลยีแห่งอนาคตและสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมของผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางแห่งภูมิภาคโดยมีโครงสร้างการดำเนินงานตามแผนภาพดังนี้

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียนพระราชรัฐ (สพฐ., 2559 : หน้า 10)

2.7 ภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐ

ภาพประกอบ 4 ภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐ (สพฐ., 2559: หน้า 20)

ประเด็นปัญหาที่ผ่านมาของการศึกษาไทยที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขไปพร้อมๆ กัน 6 เรื่องหลัก คือ

- 1) หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- 2) การผลิตและพัฒนาครู
- 3) การผลิตพัฒนากำลังคนและงานวิจัย
- 4) การบริหารจัดการ
- 5) การประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 6) ICT เพื่อการศึกษา

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังมียุทธศาสตร์จุดเน้นการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะกรอบแนวคิดการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และโครงการสำคัญที่ต้องขับเคลื่อนอีก 65 โครงการ นโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องอีกหลายโครงการ จังหวัดสกลนครก็ได้มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชรัฐทั้งหมด 79 โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา 76 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 โรงเรียน

ซึ่งผู้ทำการวิจัยสนใจในส่วนของโรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชวังว่ามีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานโครงการเรียนพระราชวังเป็นอย่างไร

3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิรูปการศึกษา

ความหมายของการปฏิรูปการเรี ยนรู้มีนักวิชาการการศึกษา สถาบันทางการศึกษา ได้ให้ความหมาย ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : หน้า 3) การปฏิรูปการเรี ยนรู้ คือ การปรับความคิด เปลี่ยนวิธีสอนที่จะนำไปสู่การจัดการเรี ยนรู้ที่แท้จริง และพัฒนาไปสู่ มนุษย์ที่สมบูรณ์ ส่วน ประเวศ วะสี (2545 : ก) หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือ การปฏิรูปการเรี ยนรู้ หัวใจของการเรี ยนรู้ คือ การปฏิรูป จากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึด มนุษย์หรือผู้เรี ยนเป็นตัวตั้งหรือที่เรียกว่า ผู้เรี ยนสำคัญที่สุด สอดคล้องกับแนวความคิด ของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (กองส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. 2555 : อ้างอิงจากพิมพันธ์ เดชะคุปต์. 2550) ที่ว่า แนวการจัดการเรี ยนการสอนที่เน้นให้ผู้เรี ยนสร้างความรู้ใหม่และ สิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทาง สังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรี ยนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรี ยนสามารถนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การ เรี ยนรู้ให้ผู้เรี ยน การจัดการเรี ยนการสอนที่เน้นผู้เรี ยนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่าง หลากหลายคือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545และ(ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่า ผู้เรี ยนทุกคนมีความสามารถเรี ยนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรี ยนเป็นศูนย์กลาง ของการเรี ยนรู้ หรือผู้เรี ยนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระบบหรือ รูปแบบใด ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรี ยนรู้ ซึ่งสาระของ การปฏิรูปการเรี ยนรู้ได้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรอยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ดังนี้

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา สาระในหมวดนี้ครอบคลุมหลักการจัดการศึกษา สาระและกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วม สร้างสรรค์ วิสัยทัศน์ทางการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนการสอน ตั้งแต่มาตรา 22 ถึง 30 ดังนี้

มาตรา 22: หลักการจัดการศึกษา จะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23: สาระการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ รวมทั้งเรื่องจัดการด้านความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง มีทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24: กระบวนการจัดการเรียนรู้ จะต้องจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ สาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้ง จะสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25: บทบาทของรัฐในการส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้ง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ อย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26: ประเมินผลผู้เรียน พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไป ในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสในการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผล การประเมินผู้เรียนใช้ประกอบการพิจารณา

มาตรา 27: การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับให้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาจัดทำ หลักสูตรเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึง ประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 29: บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเข้มแข็ง ของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มี การแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ พัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30: การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 สรุปได้ว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการ พัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม บูรณาการการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความ ต้องการของนักเรียน ชุมชน และสังคม ปฏิรูปการสอนของครูโดยการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่หลากหลายวิธี ประเมินผลที่เน้นการประเมินในสภาพที่แท้จริง มีสื่อการเรียนรู้การ ที่หลากหลายตามความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ เน้นการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน และส่งเสริมการเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียนให้เต็ม ศักยภาพ และเต็มความสามารถ

4. การบริหารงานโรงเรียน

1. ความหมายของการบริหาร

คำว่า บริหารมีความหมายตามทัศนะของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ได้มีนักวิชาการทางการศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่า การบริหาร (Administration) ไว้ดังนี้

ชาญชัย อาจีนสมาจาร (2542, หน้า 39) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ดังนี้ การบริหาร หมายถึง ความพยายามที่จะสั่งและผสมผสานความพยายามของมนุษย์ซึ่งมีจุดรวมที่มุ่งหมายปลายทางหรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่มีจำเป็นสำหรับผู้บริหารในองค์การซึ่งมีหน้าที่สั่งการให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าการบริหารหมายถึง ความพยายามที่จะใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์มากที่สุด และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาในเชิงระบบแล้วเห็นว่าการบริหารเป็นเรื่องของขั้นตอนระหว่างทรัพยากร กระบวนการและผลผลิตสำหรับทรัพยากรนั้นอาจครอบคลุมไปถึง คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการ ส่วนผลผลิตนั้น ย่อมมุ่งตรงไปที่ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณภาพหรือผลกำไรทั้งนี้ผลิตผล จะเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการ หรือวิธีการ ที่จะนำมาใช้ในการบริหาร

ธนวรรธน์ สมชื่น (2548, หน้า 10) ให้ความหมายของการบริหาร คือ กระบวนการในการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การตามเป้าหมายที่กำหนด

จิโรจน์ สารรัตน์ (2548, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ในกรณีหน้าที่ทางการบริหาร นักทฤษฎี อาจจำแนกแตกต่างกัน เช่น Fayol จำแนกเป็น 5 หน้าที่ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่ง การประสานงาน และการควบคุม ส่วน Gulick จำแนกเป็น 7 หน้าที่ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ เป็นต้น

จันทร์ธานี สงวนนาม (2549, หน้า 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ แนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมต่างๆ ที่มีความ เกี่ยวข้องระหว่างกัน เพื่อความสำเร็จเป้าหมายตามที่ต้องการ การ บริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม เป็นการดำเนินงานที่มีเป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพ

สมาน อัครภูมิ (2549, หน้า 52) กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การจัดการของสถาบันต่างๆ ซึ่งออกแบบไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการสอนและการเรียน ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน แต่มีใช้ดำเนินการเอง ดังนั้นบุคลากรทุกคนที่อยู่ในระบบของโรงเรียนต้องร่วมมือกันเพื่อบรรลุจุดประสงค์กิจกรรมการบริหารต่างๆ ต้องออกแบบให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่มาาร่วมกันเพื่อกระทำ กิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2546, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้ บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประกอบด้วย การ วางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

พิมพ์ลัดดา ยศพล (2554, หน้า 10) ได้สรุปความหมายของการบริหาร คือ การบริหารเป็นการดำเนินการให้บุคคลในองค์การและชุมชนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และผลักดันให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ในการใช้ ทรัพยากร คือ บุคลากร เงิน วัสดุหรืออุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ไชยา ภาวะบุตร (2555, หน้า 46) ได้สรุปความหมายของการบริหาร คือ การที่บุคลากรหรือกลุ่มของบุคลากรร่วมกันดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย ที่องค์กรกำหนดไว้

Simon , Donald and Victer (1976 p. 1 , อ้างถึงใน บุญจันทร์ จันทร์ เจียม 2548, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะ ในการทำสิ่งต่างๆ ให้ได้รับการ กระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่ใช้ศิลป์ให้ผู้ปฏิบัติงาน ทำงานสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์การหรือตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารเลือกตัดสินใจ แล้ว

Sergiovanni (1980, p. 5, อ้างถึงใน อุบล เพียรพิทักษ์ 2548, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

Hersey and Blanchard (1982 p.3, อ้างถึงใน สิริลัก ณะนอมรัก 2550, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารหมายถึงงานที่ปฏิบัติโดยอาศัยบุคคลอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

Shermerhorn (1996 p. 4, อ้างถึงใน สิริลัก ณะนอมรัก 2550 หน้า 10) ให้ความหมาย การบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นศิลปะของการทำงานให้สำเร็จ โดยใช้บุคคลอื่นให้เป็นผู้กระทำ ส่วนอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม กำลังความพยายามของสมาชิกในองค์การและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อให้ความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์การอย่างเหมาะสมมีแบบแผน อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ในการกำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์การ อย่างเป็นทางการที่จะร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่เป็นสมาชิกชุมชน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีติติก (2542, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษาว่า การบริหารการศึกษา คือ ความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของ การศึกษา ได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคาร สถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรืออย่างอีกนัยหนึ่งคือ ความพยายามที่จะดำเนินงานทุกอย่างเกี่ยวกับการศึกษาโดยให้ผลผลิตคือผู้เรียนมีคุณภาพในที่สุด

อุทัย บุญประเสริฐ (2544, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษา ไว้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีเนื้อหาสาระ มีวิธีเฉพาะของคนไม่ เหมือนกับการบริหารองค์การประเภทอื่นๆ วิธีการทำงานและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ทางด้านการศึกษา มีแบบแผนของตนเองไม่เหมือนกับการบริหารองค์การตามระบบ

ราชการ หรือการบริหารองค์การการกุศลใดๆ

ธนวรรธน์ สมชื่น (2548, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ได้รับความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศรีเวียง พันทะมนต์ (2549, หน้า 11) การบริหารการศึกษา เป็น กระบวนการที่มีการจัดโครงสร้าง มีระบบระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ เพื่อให้ การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด กระบวนการบริหารโรงเรียน เป็น กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงานให้เป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ

จำเนียร พลหาญ (2549, หน้า 3) กล่าวว่า ความหมายของการบริหาร การศึกษาคือ การที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อให้พัฒนาคนในสังคม การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกส่วนของสังคม เพื่อให้คนในสังคมเป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 31) ได้ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานด้วยกระบวนการที่หลายคน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ พัฒนาทุกด้านจนบรรลุตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสามารถพัฒนาตัวเอง พัฒนา อาชีพ พัฒนาสังคม ให้ดำรงชีวิตในสังคม เป็นไปด้วยความสงบสุข

จากความหมายของการบริหารการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การ บริหารการศึกษา หมายถึง การทำงานอย่างเป็นระบบ เข้าใจบริบทและทรัพยากรที่ตนเอง มี แล้วใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดีมีคุณภาพ สามารถใช้ชีวิตอยู่ ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ความหมายของการบริหารโรงเรียน (School Administration)

โรงเรียนเป็นองค์การที่มีหน้าที่ในการให้บริการในการพัฒนาบุคลากรใน ชุมชน สังคมหรือประเทศชาติ ด้วยการทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ให้ ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดการบริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการ ของชุมชน ซึ่งมีนักวิชาการและนักบริหารได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2536, หน้า 157 อ้างถึงใน สิริลัก ณะนอมรัก 2550, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารโรงเรียน คล้ายกับการบริหารองค์การในรูปแบบอื่น คือจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ แต่ต่างกันว่าการบริหารโรงเรียนนั้น เป็นการบริหารให้เกิด การบริการที่ดีแก่ผู้เข้ารับบริการ คือนักเรียน และผลจากการบริหารคือผู้รับบริการจะเป็น ผู้มีความรู้ ความสามารถและทักษะตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือตามที่สังคมต้องการ

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, หน้า 13) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหาร โรงเรียน หมายถึงการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านการ บริหารเชิงวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้

อุบล เพียรพิทักษ์ (2548, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษาทุกๆ ด้าน สำหรับรูปแบบและวิธีการในการ บริหารงานแต่ละสถานศึกษาจะแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถในการใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารงานของผู้บริหารในแต่ละภารกิจของผู้บริหารการศึกษา

สิริลัก ณะนอมรัก (2550, หน้า 13) ได้ให้สรุปความหมายของการ บริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตร โดยทั่วไประบบบริหารโรงเรียนครอบคลุม 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งาน กิจกรรมนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

พิมพ์ลัดดา ยศพล (2554, หน้า 12) ได้สรุปความหมายของการบริหาร โรงเรียนว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการในการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการ จัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน คือ การใช้เทคนิควิธีการในการนำพา โรงเรียนไปสู่ความสำเร็จในทุกๆ ด้าน และส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเต็ม ประสิทธิภาพ

4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญมากในการจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสรุปไว้ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ในมาตราที่ 39 ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยแบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553 หน้า 14) คือ

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 หน้า 30 – 32) ได้กำหนดว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงนำเอาหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งที่เรียกทั่วไปว่า ธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าว ได้แก่

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

คิมบรอจห์และนันเนอรี (Kimbrough and Nunnery, 1976 หน้า 164 อ้างถึงใน อุบล เพียรพิทักษ์, 2548 หน้า 14) ได้แบ่งงานบริหารสถานศึกษาเป็น 8 งาน ด้วยกัน คือ

1. งานบริหารหลักสูตรและการสอน
2. งานบริหารเศรษฐกิจการศึกษา
3. งานธุรการ

4. งานบริหารบุคคล
5. งานกิจการนักเรียน
6. งานสภาวะผู้นำในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
7. งานด้านการประเมินผลการวิจัย
8. งานสร้างความเชื่อถือจากประชาชน

แคมป์เบลล์ และคนอื่นๆ (Campbell and Others, 1970, อ้างถึงใน ปกรณ์ กฤษ อินทร์มงคล, 2550 หน้า 15) ได้ทำการศึกษาถึงงานบริหารสถานศึกษาไว้และมีความเห็นว่างานการบริหารสถานศึกษามีงานสำคัญๆ อยู่ 6 ประการ คือ

1. งานบริหารหลักสูตรและการสอน
2. งานบริหารบุคลากร
3. งานอาคารสถานที่
4. งานงบประมาณและธุรการ
5. งานกิจการนักเรียน
6. งานสัมพันธ์ชุมชน

สรุป งานในโรงเรียนทุกด้านล้วนแต่มีความสำคัญ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรู้และจัดการบริหารงานทุกงาน ให้ออกมาดีที่สุด จึงจะส่งผลต่อผู้เรียนให้ได้ประโยชน์ และสามารถศึกษาเล่าเรียนจนบรรลุจุดหมายที่ตั้งใจไว้ได้

5. ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนพระราชรัฏฐ์ ในปีการศึกษา 2559

ตาราง 2 ตารางแสดงรายชื่อโรงเรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอน ของโรงเรียนประถมศึกษา
ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชรัฏฐ์ ปีการศึกษา 2559

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวน			หมายเหตุ
		ผู้อำนวยการ	ครู	นักเรียน	
1	โรงเรียนบ้านบัวคุรุราษฎร์สามัคคี	1	18	400	รร.ขยายโอกาส
2	โรงเรียนชุมชนบ้านกุดไผ่	1	18	344	รร.ขยายโอกาส
3	โรงเรียนบ้านหนองสะโนราษฎร์ รังสฤษดิ์	1	14	239	รร.ขยายโอกาส
4	โรงเรียนบ้านอีกุด	1	14	302	รร.ขยายโอกาส
5	โรงเรียนชุมชนนิรมัย	1	12	264	
6	โรงเรียนนาเพียงสว่างวิทยานุกูล	0	27	456	รร.ขยายโอกาส
7	โรงเรียนบ้านม่วงวิทยา	1	17	372	รร.ขยายโอกาส
8	โรงเรียนบ้านหนองบัวสร้าง วิทยาคาร	1	15	249	รร.ขยายโอกาส
9	โรงเรียนบ้านม่วงไข่มุขราษฎร์ สงเคราะห์	1	18	238	รร.ขยายโอกาส
10	โรงเรียนบ้านห้วยทึบวิทยาคาร	1	14	234	รร.ขยายโอกาส
11	โรงเรียนบ้านแมตนาทม	1	21	368	รร.ขยายโอกาส
12	โรงเรียนบ้านห้วยยาง	0	19	371	รร.ขยายโอกาส
13	โรงเรียนบ้านจันทร์เพ็ญ	1	18	258	รร.ขยายโอกาส
14	โรงเรียนอนุบาลต่างอย	1	24	561	
15	โรงเรียนบ้านนาตาลคำซ่า	1	19	309	รร.ขยายโอกาส
16	โรงเรียนบ้านหนองบึงทวาย	1	11	161	
17	โรงเรียนบ้านโนนกุ้ง	1	15	226	รร.ขยายโอกาส
18	โรงเรียนบ้านกลางนาเตือ	1	12	334	รร.ขยายโอกาส

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวน			หมายเหตุ
		ผู้อำนวยการ	ครู	นักเรียน	
19	โรงเรียนบ้านป่าผาง	1	16	282	รร.ขยายโอกาส
20	โรงเรียนบ้านแป้นสามัคคี ราษฎร์บำรุง	1	15	137	รร.ขยายโอกาส
21	โรงเรียนอนุบาลโพพนาแก้ว	1	11	208	
22	โรงเรียนบ้านหนองครอง ราษฎร์ประสงค์	1	7	135	
23	โรงเรียนอนุบาลภูพาน	1	19	359	รร.ขยายโอกาส
24	โรงเรียนชุมชนบ้านสร้างค้อ	1	20	361	รร.ขยายโอกาส
25	โรงเรียนบ้านหลุบเลา	0	16	280	รร.ขยายโอกาส
26	โรงเรียนบ้านโคกก่องสหมิตร วิทยาคาร	1	18	322	รร.ขยายโอกาส
27	โรงเรียนนายอวัฒนา	1	14	203	
28	โรงเรียนศิริราษฎร์วิทยาคาร	1	21	352	รร.ขยายโอกาส
29	โรงเรียนบ้านหนองมะเกลือ	1	13	158	รร.ขยายโอกาส
30	โรงเรียนบ้านดงมะไฟสามัคคี ราษฎร์อุทิศ	1	16	218	รร.ขยายโอกาส
31	โรงเรียนชุมชนโนนหอมไผ่ล้อม	1	14	204	รร.ขยายโอกาส
32	โรงเรียนห้วยทรายวิทยา	1	9	154	
33	โรงเรียนบ้านม่วงลายราษฎร์ ผดุงศิลป์	1	19	343	รร.ขยายโอกาส
34	โรงเรียนบ้านหนองลาด(ราษฎร์ อุทิศวิทยาคม)	1	18	327	รร.ขยายโอกาส
35	โรงเรียนบ้านนาคำวิทยาคาร	1	16	209	รร.ขยายโอกาส
36	โรงเรียนบ้านหนองปลาน้อย (สุทธะเรืองศิลป์)	1	12	183	

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวน			หมายเหตุ
		ผู้อำนวยการ	ครู	นักเรียน	
38	โรงเรียนบ้านโคกศิลา	1	18	374	รร.ขยายโอกาส
39	โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา	1	16	275	รร.ขยายโอกาส
40	โรงเรียนบ้านห้วยเหล็กไฟ	1	16	186	รร.ขยายโอกาส
41	โรงเรียนบ้านสุวรรณคาม	1	17	146	รร.ขยายโอกาส
42	โรงเรียนบ้านอุโนโคก	1	13	163	รร.ขยายโอกาส
43	โรงเรียนบ้านโคกมะนาวทันสมัย	1	10	140	
44	โรงเรียนบ้านหนองโคกนาคำ โนนธาตุ	1	14	136	รร.ขยายโอกาส
45	โรงเรียนบ้านอุนดง	1	16	188	รร.ขยายโอกาส
46	โรงเรียนชุมชนบ้านนาดีหนองไผ่	1	17	224	รร.ขยายโอกาส
47	โรงเรียนบ้านสูงเนินสามัคคี	1	26	542	
48	โรงเรียนบ้านไร่บ้านไผ่	1	14	188	รร.ขยายโอกาส
49	โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่	1	15	192	รร.ขยายโอกาส
50	โรงเรียนบ้านไผ่ปลาไหล	1	11	174	
51	โรงเรียนบ้านขาม(ขามเขต วิทยาคาร)	1	15	109	รร.ขยายโอกาส
52	โรงเรียนบ้านคำสะอาด	1	19	294	รร.ขยายโอกาส
53	โรงเรียนบ้านตาลเื้อง (โพธิราชอำนวย)	1	13	110	รร.ขยายโอกาส
54	โรงเรียนบ้านหินโงมโนนสร้างไฟ	1	18	261	รร.ขยายโอกาส
55	โรงเรียนชุมชนบงเหนือ	1	10	191	
56	โรงเรียนบ้านถ่อน (คุรุราษฎร์ สามัคคี)	1	25	370	รร.ขยายโอกาส
57	โรงเรียนบ้านโพน(เกาะแก้ววิทยา)	1	15	244	รร.ขยายโอกาส

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	รายชื่อโรงเรียน	จำนวน			หมายเหตุ
		ผู้อำนวยการ	ครู	นักเรียน	
58	โรงเรียนชุมชนบ้านท่าศิลา	1	20	360	รร.ขยายโอกาส
59	โรงเรียนชุมชนพอกใหญ่ไทย สมบูรณ์	1	25	398	รร.ขยายโอกาส
60	โรงเรียนบ้านกุดจาน	1	16	226	รร.ขยายโอกาส
61	โรงเรียนบ้านหนองท่มท่ากระด้น	1	12	172	รร.ขยายโอกาส
62	โรงเรียนบ้านดงยาง	1	14	167	รร.ขยายโอกาส
63	โรงเรียนชุมชนบ้านมาย	1	17	251	รร.ขยายโอกาส
64	โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยหลัว	1	16	255	รร.ขยายโอกาส
65	โรงเรียนบ้านซำก่าย	1	17	190	รร.ขยายโอกาส
66	โรงเรียนบ้านคอนศรีปะสะแบง	1	8	108	
67	โรงเรียนบ้านหนองปลาหมัดบัวงาม	1	14	219	รร.ขยายโอกาส
68	โรงเรียนบ้านเตือศรีคันไชย	1	14	172	
69	โรงเรียนบ้านหนองม่วง	1	8	91	
70	โรงเรียนบ้านนาซอ	1	15	187	รร.ขยายโอกาส
71	โรงเรียนบ้านห้วยหินลาด	1	21	352	รร.ขยายโอกาส
72	โรงเรียนบ้านวังเยี่ยม	1	16	228	รร.ขยายโอกาส
73	โรงเรียนบ้านอินทร์แปลง	1	17	295	รร.ขยายโอกาส
74	โรงเรียนบ้านท่าก้อน	1	11	219	รร.ขยายโอกาส
75	โรงเรียนบ้านนากระทาด	1	18	177	รร.ขยายโอกาส
76	โรงเรียนบ้านบะห้ว	1	15	291	รร.ขยายโอกาส

ที่มา : สารสนเทศสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

ประภาส บุญไชย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรีในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียน การสอน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูหัวหน้า ฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี จำนวน 165 คน ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีมีสภาพการบริหารงานด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็กขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารงานด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ภัทรภรณ์ มานิตย์ (2550 : หน้า 81) ได้ศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนโป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ได้ศึกษานั้น มีการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สார்วจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกับแหล่งเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ และกำหนดครูผู้รับผิดชอบด้านแหล่งเรียนรู้ ส่วนในประเด็นดำเนินการให้ครู นักเรียน ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและยินดีเข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล แก้ปัญหาที่สำคัญให้ลุ่ลวงไปได้ด้วยความร่วมมือกับทุกฝ่าย

ศรียุทธ วิรัสวา (2550 : หน้า 163-170) ได้ทำการวิจัยสภาพปัญหาและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร พบว่า สภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกๆ ด้าน ปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลางทุกๆ ด้าน ด้วยเช่นกัน แต่ที่น่าสนใจคือ ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกๆ ด้าน ส่วนแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร นั้น ศรียุทธ วิรัสวา ได้เสนอแนวทางไว้หลายๆ ด้าน ได้แก่ ด้านชุมชนสัมพันธ์ ด้านการ

กำกับดูแล และด้านงบประมาณ

เรวัตมน์ โนนคู่เขตโขง (2550 : หน้า 143) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งในโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งในโรงเรียนในฝัน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนภายใน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านงบประมาณและทรัพยากร และด้านนักเรียน ผลการเปรียบเทียบข้อมูลพบว่า ปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานว่า ในด้านนักเรียนควรมีการใช้สื่อ ICT อย่างหลากหลายมากขึ้น และควรมีการส่งเสริมให้พัฒนาทักษะในการสื่อสารมากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนภายใน ควรเร่งรัดให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายมากขึ้น พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้มีความโดดเด่นมากขึ้น พัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนโดยนักเรียนที่จบการศึกษาต้องมีการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพที่ให้ความรู้ ความสามารถมากขึ้น ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาควรพัฒนาครูและผู้บริหารให้มีความสามารถทางการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ด้านงบประมาณและทรัพยากรควรเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณทั้งทางราชการและภาคเครือข่ายอุปถัมภ์ และการพัฒนาการใช้งบประมาณอย่างถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กาญจนา หงส์สยาพร (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านวังเกษตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานิเขต 1 พบว่า ผลการประเมินโครงการภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อโครงการสามารถพัฒนาการเรียนรู้สู่อาชีพของผู้เรียนในอนาคตได้อย่างเป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ โครงการมีการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาสื่อ/แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า ผู้บริหารยึดหลักประสานพลังสรรค์สร้างศรัทธา มุ่งวิชาการ ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อการจัดบุคลากรในการรับผิดชอบโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ การตัดวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนและพัฒนาโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า มีห้องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยสามารถให้บริการแก่ชุมชนได้ ด้านกระบวนการ พบว่า อยู่ใน

ระดับมาก โดยรายชื่อมีการนำข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมาเพื่อปรับปรุงพัฒนาโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลของโรงเรียนอย่างเหมาะสมและชัดเจน 3 ส่วน รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า มีวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพและมิตรภาพที่ส่งผลต่อการทำงานการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้านผลผลิตพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อโรงเรียนเป็นความภูมิใจของสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีบุคลิกภาพที่แจ่มใส ยิ้มไหว้ทักทายกัน ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย

ชัชวาล กันนางค์(2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพความพร้อมเพื่อเป็นโรงเรียนดีศรีตำบลของโรงเรียนบ้านป่าลาน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และบุคลากรโรงเรียนบ้านป่าลาน ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่และร้อยละ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้โรงเรียนบ้านป่าลาน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีความพร้อมเพื่อเป็นโรงเรียนดีศรีตำบลในทุกด้าน ในด้านโรงเรียนคุณภาพ พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน และส่วนใหญ่มีเป้าหมายส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนในการพัฒนานักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจเป้าหมายการพัฒนานักเรียน แต่เกินครึ่งเห็นว่าไม่พร้อมในเรื่องนักเรียนดูแลห้องน้ำ ห้องส้วม ไม่เป็นระเบียบและสวยงาม นอกจากนี้ยังมีความพร้อมด้านบริหารจัดการและด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าทั้งสองด้านมีความพร้อมมากที่สุด ในด้านปรับปรุงระบบงานให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพจัดระบบและมาตรการในการดูแลซ่อมบำรุงคงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนดีศรีตำบล และมีผลงานเป็นที่ยอมรับจากโรงเรียนอื่น โดยเป็นแหล่งศึกษาดูงานรวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา และโรงเรียนร่วมกันสร้างเครือข่ายการพัฒนากับหน่วยงานอื่น พร้อมส่งเสริมพัฒนาการศึกษาโดยมีแผนพัฒนาร่วมกับโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีเพียงบางส่วนที่เห็นว่าไม่พร้อมในเรื่องการจัดระบบและมาตรการในการดูแลซ่อมบำรุง คงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนดีศรีตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลไม่พร้อมสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร หรือวัสดุ ครุภัณฑ์ในการดำเนินงานของโรงเรียน

เกลินีชีวปรีชา (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีศรีตำบล พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีศรีตำบลในภาพรวมใช้รูปแบบโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลักอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก การนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีศรีตำบล ในภาพรวม ใช้รูปแบบโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลักอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก การนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลโดยครูเป็นหลักอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยครูและชุมชนเป็นหลักเรียงลำดับ ดังนี้ การประเมินผลการนำไปสู่การปฏิบัติ และการวางแผน ส่วนรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีศรีตำบล ควรใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีศรีตำบลโดยครูและชุมชนเป็นหลัก โดยมีหลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และองค์ประกอบของการบริหาร ประกอบด้วยการวางแผน การนำไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินโดยครูและชุมชนเป็นหลัก

จตุพรทั้งทอง (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีศรีตำบล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีศรีตำบล รุ่นที่ 1 จำนวน 182โรงเรียน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 124 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียน 106 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้อำนวยการและครูผู้สอน รวม 212 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และปัญหาการบริหารเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาค่าความถี่และค่าร้อยละของสภาพการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีศรีตำบล นั้น 1) ด้านการพัฒนาผู้เรียนมีการส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรักและพัฒนาถิ่นฐานของตน โดยการร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนมากที่สุด และมีการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรภายในและต่างประเทศน้อยที่สุด 2) ด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานมีการจัดสภาพของโรงเรียนให้สะอาด โดยทำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีความน่าอยู่ น่าเรียนมากที่สุด และมีการสร้างสระว่ายน้ำและศูนย์กีฬาโดยบริหารจัดการร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยที่สุด 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติในการบริหารโรงเรียนดีศรีตำบล โดยมีวุฒิ

ทางการบริหารและผ่านการฝึกอบรม สัมมนาทางการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีศรีตำบล และมีการจัดครูสอนได้ตรงตามวิชาเอกใน 5 วิชาหลักครบทุกระดับชั้นมากที่สุดเท่ากัน 4) ด้านการจัดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษานั้น มีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน คือ โรงเรียนในฝันและสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น รองลงมาคือการบริหารวิชาการสำหรับโรงเรียนใกล้เคียงโดยการจัดครูเคลื่อนที่ไปสอนหมุนเวียนในรายวิชาที่ขาดแคลนครู 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมโดยร่วมแสดงความคิดเห็น ดิชม ให้คำแนะนำการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน รองลงมาคือ ชุมชนมีส่วนร่วมโดยแสดงความคิดเห็นดิชม ให้คำแนะนำการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน 6) ด้านการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมีการประเมินตนเอง รองลงมาคือ การกำหนดแผนปฏิบัติการรายปีและแผนพัฒนาระยะ 4 ปี ส่วนปัญหาการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนดีศรีตำบลนั้น พิจารณาจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ 2) ด้านการประเมิน 3) ด้านการวางแผน

บุญฤทธิ์ วิชัย (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานและการประเมินโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลของโรงเรียนบุญยศรีสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามบทบาทของโรงเรียน ผู้บริหาร และคณะครูของโรงเรียนดีศรีตำบลของโรงเรียนบุญยศรีสวัสดิ์ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านผู้บริหารและครู ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน 2. ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลของโรงเรียนบุญยศรีสวัสดิ์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยสนับสนุน (Input) ด้านกระบวนการ(Process) และด้านผลผลิต (Output) ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มผู้ปกครองของนักเรียน ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้านเช่นกัน 3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้ ด้านปัจจัยในการดำเนินงานของโครงการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นควรให้มีการสนับสนุนด้านสื่อการสอน

คอมพิวเตอร์สนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ รองลงมาคือให้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมอย่างเพียงพอ และจัดสรรครูเพิ่ม หรือพัฒนาบุคลากรการด้วยการอบรมสัมมนา ตามลำดับด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นควรให้ส่งเสริมนักเรียนเกี่ยวกับการอ่าน การคิดคำนวณ รองลงมาคือส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ส่วนด้านผลผลิตของโครงการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความประสงค์อยากให้โรงเรียนส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน เช่น ทำน้ำดื่มเป็นตราของโรงเรียน ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา เพาะเห็ดและปลูกผัก และทำสินค้าหนึ่งโรงเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OSOP) ออกมาขาย

รัตนา สิทธิราช (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลของโรงเรียนพร้าวบูรพา อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลของโรงเรียนพร้าวบูรพา มีระดับความสำเร็จในภาพรวมอยู่ที่ระดับพอใช้ จำแนกเป็นระดับดีมาก มี 4 ด้าน คือ การมีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเชื่อมั่นว่าทำได้จริง การเป็นศูนย์กีฬาชุมชน มีสนามกีฬา มีกิจกรรม และดูแลรักษาอย่างยั่งยืน การมีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนบ้าน สีสันสดใส และการมีบริเวณโดยรอบร่มรื่นสวยงาม ด้วยร่มเงาระดับดีมาก 4 ด้าน คือ การมีความปลอดภัยปลอดภัยเสพติด การมีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนเข้าใจตรงกัน การที่ผู้บริหารได้รับการยอมรับในการเป็นนักพัฒนา และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการมีความสะอาดทุกแห่งที่เกิดจากจิตสำนึกของนักเรียน ระดับพอใช้ มี 4 ด้าน คือ การมีห้องสมุด 3 ดี การมีห้องปฏิบัติการทางภาษา วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ พร้อมสื่ออุปกรณ์ครบถ้วนและได้ใช้งานอย่างคุ้มค่า ครูใช้แหล่งเรียนรู้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้สื่อเทคโนโลยีทันสมัยในการสอนและเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ระดับปรับปรุง มี 2 ด้าน คือ การมีศูนย์การเรียนรู้ฐานอาชีพครบวงจร สร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อหารายได้ระหว่างเรียน และการมีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการแก้ปัญหา พบว่า ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนดำเนินงานต่างๆ ขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาอาคารสถานที่ การปรับปรุงห้องปฏิบัติการต่างๆ และการตกแต่งห้องเรียน และการปรับปรุงห้องสุขาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการน้อย ขาดการประชาสัมพันธ์และจัดหาแหล่งสำหรับขายผลิตภัณฑ์ของนักเรียน ห้องขาดการจัดทำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบขาดสื่อ ICT ที่ครูจะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคือ ผู้บริหารควรสร้างความ

ตระหนักและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ทุกฝ่ายควรร่วมมือในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาอาคารสถานที่ ห้องสุขา ห้องปฏิบัติการต่างๆ และสร้างแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น ครูควรจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น โรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีความร่วมมือทางวิชาการมากขึ้น ควรส่งเสริมการพัฒนาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของนักเรียนให้มากขึ้น และครูควรมีการสร้างและพัฒนาสื่อ ICT ให้มากขึ้น

ธิติพันธ์ อวนศรี (2556 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งมี 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารและครูรวม 47 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 2 การศึกษากรณีศึกษาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลที่ประสบความสำเร็จโดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อสร้างกรอบการดำเนินงาน และระยะที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานโครงการโดยการจัดสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน พบดังนี้ 1) ด้านการวางแผนพบว่า สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติของโครงการอยู่ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และบุคลากรมีการร่วมมือกับชุมชน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานโครงการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการอบรมพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม พบว่าสถานศึกษาจัดทำป้ายนิเทศเพื่อประชาสัมพันธ์ สื่อสารและให้ความรู้ที่สวยงามและทันสมัย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 4) ด้านกระบวนการฝึกนิสัย พบว่าสถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันถึงลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และ 5) ด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน พบว่า นักเรียนมีการเข้าร่วม

กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนและท้องถิ่นจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษา มีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2. แนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียน ดีศรีตำบล พบดังนี้ 1) ด้านการวางแผน พบว่า โรงเรียนควรสร้างความตระหนักรู้จาก ทุกภาคส่วน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนจากคณะครู และกระจายอำนาจให้ หัวหน้ากลุ่มงานในการกำกับติดตาม และทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) แนวทางการ สนับสนุนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนควร ปรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง และการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยแบบ มอนเทสซอริ จัดสร้างห้องปฏิบัติการที่เน้นสื่อ ICT รองรับการจัดการเรียนรู้ทางไกล 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ส่งเสริม การมีส่วนร่วมด้านทุนทรัพย์จากทุกภาคส่วน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากนักเรียนใน การดูแลรักษา 4) ด้านกระบวนการฝึกนิสัย พบว่า โรงเรียนควรส่งเสริมการฝึกนิสัยเรื่อง ความสะอาด ความเป็นระเบียบ การตรงต่อเวลา ความสุภาพ ความมีวินัย ความเคารพ และอดทน โดยการฝึกปฏิบัติจริงและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินงาน 5) ด้าน ผลลัพธ์การดำเนินงาน พบว่า ด้านนักเรียนประสบปัญหาผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ ด้านครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับการยอมรับศรัทธาจากคณะครู ชุมชน และผู้บังคับบัญชา ด้านโรงเรียน เกิดระบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านชุมชน เกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษา

มงคล ทองเสียน (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางประเมินโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบล โดยใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนแบบร่วมพัฒนา ได้กำหนด วัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างแนวทางการประเมินโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล โดยใช้ รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนแบบร่วมพัฒนา 2) เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนดีศรี ตำบล โดยใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนแบบร่วมพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 ในด้าน 2.1) การประเมินด้านบริบท (context evaluation) 2.2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (input evaluation) 2.3) การประเมินด้าน กระบวนการ (process evaluation) 2.4) การประเมินด้านผลผลิต (product evaluation) 2.4.1) การประเมินผลการดำเนินงาน (output evaluation) 2.4.2) การประเมินผลกระทบ (impact evaluation) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง นักเรียน จากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำแนกได้ดังนี้ ผู้บริหารจำนวน 16 คน ครู วิทยาลัยกลุ่มเป้าหมายจำนวน 185 คน นักเรียนจำนวน 291 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 1) แนวทางการประเมินโครงการโรงเรียน

ตีศรีตำบล โดยใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนแบบร่วมพัฒนา2) แบบประเมิน
 โครงการโรงเรียนตีศรีตำบล โดยใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนแบบร่วมพัฒนา
 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร และครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้แนวทางการ
 ประเมินโครงการโรงเรียนตีศรีตำบลสถิติที่ใช้ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐานผลการวิจัยพบว่า1. ผลการประเมินแนวทางการประเมินโครงการโรงเรียนตีศรี
 ตำบลโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. สถานะภาพของผู้ตอบ
 แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย
 อายุราชการต่ำกว่า 10 ปี จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี นับถือศาสนาพุทธ
 3. สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับครูผู้สอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม
 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุราชการต่ำกว่า 10 ปี จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี
 นับถือศาสนาพุทธ สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 4. สถานะภาพของผู้ตอบ
 แบบสอบถาม สำหรับนักเรียนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงกำลัง
 ศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษา นับถือศาสนาพุทธ มีความรู้เกี่ยวกับโครงการอยู่ใน
 ระดับมาก สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้ตอบ
 แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี นับถือศาสนาพุทธ
 มีความรู้เกี่ยวกับโครงการอยู่ในระดับมาก 6. ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมิน
 โครงการ โรงเรียนตีศรีตำบล ของผู้บริหาร และผู้ปกครอง ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับ
 มากที่สุด ส่วนครูผู้สอน และนักเรียน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก7. ค่าเฉลี่ยส่วน
 เบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินโครงการ โรงเรียนตีศรีตำบล ของผู้บริหารในด้านบริบท
 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 8. ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมิน
 โครงการ โรงเรียนตีศรีตำบล ในด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ใน
 ระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมี ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 9. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐานการประเมินโครงการโรงเรียนตีศรีตำบล ในด้านกระบวนการ พบว่า ผู้บริหาร
 ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นตรงกัน ภาพรวมอยู่ในระดับ
 มากทุกคน 10. ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินโครงการ โรงเรียนตีศรีตำบล
 ในด้านผลผลิต พบว่า ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกัน ภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนและนักเรียน มีความคิดเห็นตรงกันภาพรวมอยู่ในระดับ
 มาก11. ความพึงพอใจของผู้บริหาร และครูผู้สอน ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนตีศรี
 ตำบล พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เกื้อกูล เครือวัลย์ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาการดำเนินงาน โรงเรียนดีศรีตำบล ตามเป้าหมายดัชนีวัดสภาพความสำเร็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโรงเรียนดีศรีตำบล ตามเป้าหมายดัชนีวัดสภาพความสำเร็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาการดำเนินงานเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียน และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผลผลิต แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนดีศรีตำบล ตามเป้าหมายดัชนีวัดสภาพความสำเร็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 จากการสนทนากลุ่มได้แนวทางการส่งเสริม ดังนี้ 1) นักเรียนสื่อสารด้วย ภาษาอังกฤษหรือภาษาอาเซียน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนเน้นการปฏิบัติ การสร้างแรงจูงใจ เจตคติที่ดี การกำหนดมาตรฐานในหลักสูตร มีโครงการพัฒนาทักษะ นักเรียนและการจัดกิจกรรมหลากหลาย 2) ทุกภาคส่วนสนับสนุนงบประมาณบุคลากร เพื่อพัฒนาสถานศึกษา เช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในทุกขั้นตอน การมีเป้าหมายชัดเจน ผู้บริหารให้เกียรติและจูงใจกับผู้มีส่วนร่วม 3) สถานศึกษาได้รับรางวัลจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมของ ทุกฝ่ายในการวางแผน ติดตาม ประเมินผล การกำหนดเป้าหมาย ทิศทางการ ปฏิบัติงานต้องเข้มแข็ง การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดหาแหล่งทรัพยากรและการสร้าง ความตระหนัก ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ฐานิตย์ เนคมานุรักษ์ (2557 : บทคัดย่อ) การศึกษาการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนดีศรีตำบล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 การผลการวิจัยพบว่า สภาพการ ดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับคือ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการบริหาร จัดการ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการเรียนรู้ ปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดี ศรีตำบลในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับคือ ด้านการ เรียนรู้รองลงมาคือด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการ บริหารจัดการ และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนดีศรีตำบล ด้านบริหารจัดการ ได้แก่ ควรมีการวางแผน กำหนดนโยบาย ขอบข่ายงาน ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และมีการ กำกับติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง สรุป ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน อย่างจริงจัง ตามขั้นตอนระยะเวลาที่กำหนด ด้านการเรียนรู้ ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ครูผลิต

สื่อ ใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบกับการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาอบรม ศึกษาดูงาน ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ควบหางบประมาณจากทั้งภายในและภายนอก เพื่อมาสนับสนุนการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการมีส่วนร่วม ได้แก่ควรเปิดโอกาสให้คณะครู นักเรียน และชุมชนสามารถเข้ามาบริหารโรงเรียนได้ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีจากชุมชน

ปิยนันท์ รุ่งริจิจิไพศาล (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรของเรียนวิถีพุทธ โดยนำหลักไตรสิกขา ปัญญาวุฒิธรรม กัลยาณมิตตตา และพรหมวิหารธรรม มาบูรณาการขึ้นตอนความต้องการจำเป็น ผู้รับผิดชอบมีการวิเคราะห์ มีพรหมวิหาร สรรวจปัญหา ความต้องการ สร้างปัจจัยเกื้อหนุน จัดลำดับความต้องการครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ความคิด และจิตใจ 2) การวางแผนผู้รับผิดชอบพัฒนาตามหลักไตรสิกขา มีแผนการ มีโครงการ และกิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาจิตใจโดยผู้มีภูมิในธรรม มีแผนนิเทศ กำกับติดตาม 3) การดำเนินการวางแผนผู้รับผิดชอบมีอิทธิบาท 4 พัฒนา กัลยาณมิตรธรรม 7 สร้างปัญญาวุฒิธรรม คิดแบบโยนิโสมนสิการ มีสติในงาน ในวิถีในชีวิตประจำวัน นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง 4) การประเมินผลผู้รับผิดชอบประเมินผลโดยใช้ภาวนา 4 คือ กาย ศิล จิต และปัญญา เน้นการประเมินตนเอง และกระบวนการกลุ่มในวิถีชีวิตจริงพระอธิการประภาสณีกระโทก (2551 : 159) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านทับช้างอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ก่อนการพัฒนา นักเรียนไม่มีระเบียบวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเข้าแถวไม่มีการเรียงลำดับอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติหรือการเข้าแถวรับประทานอาหารทำให้เกิดการกระทบกระทั่งซึ่งกันและกันตลอดก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันหลังการพัฒนาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสามัคคีดีขึ้นให้ความร่วมมือแก่ครูและโรงเรียนในการรักษาระเบียบวินัยมากขึ้น

พระมหาดำรง วรเสโน (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จากการศึกษา พบว่า 1) การบริหารจัดการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารจัดการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) การบริหารจัดการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ 4) การบริหารจัดการ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .015) แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต และด้านการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ต่อไป

ชาตรี นามคุณ (2552 : หน้า166) ได้วิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนแกนนำโรงเรียนวิถีพุทธเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และสภาพของปัญหาการจัดการศึกษาและเพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธในโรงเรียนแกนนำโรงเรียนวิถีพุทธเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าด้านการปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับการจัดการด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมพื้นฐานชีวิตโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติพัฒนาได้แก่จัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้มีวิจาร์ณญาณ ในกิน อยู่ ดู ฟังเป็นและฝึกให้รู้จักการวางแผนชีวิตและมีทักษะชีวิตจัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการรักษาศีลเพื่อการอยู่กันเป็นสังคมอย่างมีความสุขควรมีการหารูปแบบกิจกรรมพื้นฐานชีวิตที่เป็นรูปธรรมชัดเจนโดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แนวทางการพัฒนาเพื่อให้บ้าน วัด โรงเรียนได้รับประโยชน์ ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้อง (ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง) เข้าใจในหลักปรัชญาการศึกษาตามแนววิถีพุทธและสร้างสรรค์ความร่วมมือตามหลัก บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ส่งเสริมให้บ้าน (ชุมชน) วัด โรงเรียนทำกิจกรรมร่วมกันในโอกาสต่างๆ สอดแทรกวิถีพุทธเข้าไปในชุมชนให้วัดแสดงธรรมเรื่องโรงเรียนวิถีพุทธให้ชุมชนเกิดความเข้าใจ

ยาใจ พรหมวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบปรากฏผลดังนี้ ได้กำหนดหลักการเหตุผลสอดคล้องกับนโยบายของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สร้างความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธให้กับครูผู้สอน

จัดบุคลากรดำเนินงานตามบทบาทและหน้าที่อย่างเพียงพอ สนับสนุนงบประมาณการปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตร จัดทำแผนและปฏิทินปฏิบัติงาน โดยให้ครูมีส่วนร่วมวางแผนฝึกฝนให้นักเรียนทำงานด้วยตนเองด้วยความอดทนและขยันหมั่นเพียร สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีให้กับผู้เรียน ส่งเสริมบุคลากรครูและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น ส่วนองค์ประกอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนให้ข้อมูลว่า ไม่ได้ปฏิบัติคือ กำหนดเวลาที่จัดโครงการประสานงานกับบุคคลและองค์กรภายนอกอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมความสามัคคีให้แก่นักเรียนและครูผู้สอน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดป้ายนิเทศ ให้ข่าวสารสาระความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาในสถานศึกษา และประชาสัมพันธ์การทำโครงการโรงเรียนวิถีพุทธอย่างต่อเนื่อง

นันทพล พงษ์สรอย (2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามตำแหน่งของบุคลากรและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่รับผิดชอบการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวม พบว่ามีสภาพการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีสภาพการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับ มากทุกข้อ ทั้งนี้ สภาพการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การกำหนดทิศทางสถานศึกษา การศึกษาเบื้องต้นด้านสถานภาพสถานศึกษา และแนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ 2. ปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ พบว่า มีปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับปานกลาง คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถานศึกษาและ การประเมินสภาพสถานศึกษา และมีปัญหา

การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อย คือ การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา รองลงมา คือ แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ และการศึกษาเบื้องต้น ด้านสถานภาพ สถานศึกษา ตามลำดับ 3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามตำแหน่งของบุคลากร พบว่า โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน 4. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ชูเลอร์ (Schuler Barbana L. 1990 : 2595 – A) วิจัยเรื่อง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจด้านการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินเนโซตา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดจากการขาดการสื่อสาร ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมของประชาชน ได้แก่ การพัฒนาความเข้าใจในมหาวิทยาลัย การมีอิทธิพลต่อทิศทางการบริหารของมหาวิทยาลัย ปัญหาได้แก่ การเข้าร่วมในระดับพื้นฐาน การเข้าร่วมเพียงเรื่องเดียว การเข้าร่วมโดยขาดความเข้าใจ สถานการณ์ทั้งหมด การขาดข้อตกลงเกี่ยวกับการเข้าร่วมของประชาชน การขาดความจริงจังและความพยายามอย่างเท่าเทียมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่เหมาะสมซึ่งประชาชนมีส่วนร่วม ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การสร้างแนวคิดให้กับทางการ การตัดสินใจด้านการเงิน การศึกษา และการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา

อเมนู เทคา (Amenu-Tekaa. 1988: 1626–A) วิจัยเรื่อง ทักษะของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาวอินเดียน แคนาดา ผลการวิจัยพบว่า โครงการทางด้านการศึกษาที่มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชุมชนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนจะมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ และเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในการจัดการศึกษา จะทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ

แบร์ (Bear, 1979. อ้างใน ศราวุธ ประกอบแสง, 2551 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการใช้เหตุผลทางจริยธรรมที่มีต่อปัญหาด้านความประพฤติและสติปัญญา ของนักเรียนเกรด ๖ ในเมืองโอไฮโอวา สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านความประพฤติจะลดลง และวุฒิภาวะทางด้านจริยธรรมจะเพิ่มมากขึ้นกับเด็กที่มี

เซาร์ปัญญาสูง และมีความก้าวหน้าทางจริยธรรม

Barnhart (2001 อ้างถึงใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้การจัดการศึกษาล้มเหลว เมื่อพิจารณาจำแนกโรงเรียนเป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนที่อยู่ชนบท และโรงเรียนที่มีความพร้อมทางการบริหารทรัพยากร ผลปรากฏว่า 1. การรับทราบสภาพปัญหาทางการเงินของโรงเรียน ของผู้มีส่วนได้เสียแตกต่างกันบางกลุ่มรับทราบข้อมูลละเอียด บางกลุ่มรับทราบข้อมูลทั่วไป และบางกลุ่มรับทราบอยู่ในวงจำกัด 2. ผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนจะมอบภาระเรื่องงบประมาณว่า เป็นเรื่องที่รัฐต้องรับภาระ 3. ผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนจะดำเนินการที่จะสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนบ้าง แต่ก็เฉพาะโรงเรียนของตัวเองเท่านั้น 4. ผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนรับทราบและตระหนักดีว่าการที่โรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะมีความเสี่ยงเรื่องภาระค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า

Moseley (2000 อ้างถึงใน รุ่งนภา แท้สูงเนิน, 2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในรัฐมิสซูรี โดยจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ นักเรียน 350 คนลงมาจำนวน 94 โรงเรียน นักเรียน 351-599 คนจำนวน 85 โรงเรียน นักเรียน 600-999 คนจำนวน 93 โรงเรียน นักเรียน 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 173 โรงเรียน และจำแนกตัวแปรด้านประสิทธิภาพเป็น 7 ตัวแปร คือ 1) การวัดประเมินผลที่เสมอภาคกัน 2) จำนวนนักเรียนที่ได้รับบริการอาหารกลางวัน 3) อัตราเฉลี่ยการมาเรียน 4) อัตราครูต่อจำนวนนักเรียน 5) อัตราเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของโรงเรียนต่อรายหัวของนักเรียน 6) ความหนาแน่นของประชากรในชุมชน 7) อัตราการเสียภาษีและการวัดประสิทธิภาพของโรงเรียน วัดจากนักเรียน โดยใช้แบบวัดผลการเรียนรู้ของรัฐทดสอบ ผลวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของโรงเรียนเมื่อจำแนกตามขนาดแล้วมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญโดยโรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่กว่าแต่ในส่วนของประสิทธิผลของโรงเรียนไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

Rushell&Others (1998 อ้างถึงใน ปัญญา แก้วเหล็ก, 2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 6 แห่งในรัฐวิคตอเรียศึกษาโดยการสัมภาษณ์ที่งานหลักของสถานศึกษา สรุปได้ว่าโครงสร้างของการจัดการเรียนการสอนแบบรวมชั้นมีความยุ่งยากมากมีความซับซ้อนมากกว่าสถานศึกษาที่สอนเป็นรายระดับชั้น ครูมีความลำบากอย่างมากในการสอน

นักเรียนที่มีระดับพัฒนาการและระดับอายุที่แตกต่างกันและต้องรับภาระงานที่มากขึ้นในการจัดการและวางแผนในชั้นเรียน

Omolade (2007 : Abstract) ได้วิจัยศึกษาวิจัยทดสอบระบบประสิทธิผลของโรงเรียนกับโรงเรียนประถมไนจีเรีย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) โครงสร้างของโรงเรียน 2) บรรยากาศโรงเรียน 3) สมรรถนะรวมของโรงเรียน 4) การปกครองภายในโรงเรียน

คูเปอร์(Cooper, 2010 : Abstract) ได้ทำการวิจัยศึกษา สมรรถนะรวมพฤติกรรมความเป็นประชากรขององค์การ และประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมของรัฐในรัฐอัลบามาจากการศึกษาวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะรวมขององค์การ และพฤติกรรมขององค์การส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์อยู่ที่ 0.59 และ 0.53 ตามลำดับ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น สภาพปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนพระราชรัฐ เป็นนโยบายที่ใหม่ จำเป็นต้องศึกษา เพื่อจะได้เข้าใจบริบทปัญหาในการดำเนินงาน ผลสำเร็จของงานที่โรงเรียนได้รับมอบหมาย แต่อุปสรรคในการดำเนินงานหลักๆ ก็คงเป็นเรื่องการทำความเข้าใจในการดำเนินงานที่โรงเรียนได้รับมีไม่เพียงพอ และโรงเรียนต้องรับภาระการประเมินเพื่อที่จะให้ผ่านการประเมิน ทางโรงเรียนเองก็มีเวลาวางแผนจัดการในการดำเนินโครงการน้อย ทำให้โครงการ หรือการดำเนินงานต่างๆ ในโรงเรียนเป็นไปอย่างไม่มีอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการวิจัยในหัวข้อเรื่อง สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนพระราชรัฐในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร ว่าโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ สามารถที่จะพัฒนาการดำเนินงาน ตามที่โรงเรียนได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการให้บรรลุไปตามเป้าประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด โดยด้านที่โรงเรียนต้องพัฒนาตามจุดเน้นทั้ง 3 ด้าน ตามคู่มือโรงเรียนพระราชรัฐ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนพระราชรัฐ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่น่าเสนอ จึงได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานโรงเรียนพระราชรัฐของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อยู่ในระดับมาก
2. สภาพการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนที่ดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ มีความแตกต่างกัน

3. สภาพการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนพระราชวัง ของโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

4. ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนพระราชวังสังกัดของโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อยู่ในระดับ
ปานกลาง

5. ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนพระราชวัง ของโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนใน
โรงเรียนที่ดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนพระราชวังมีความแตกต่างกัน

6. ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนพระราชวัง ของโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร